

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

№ 13 (93) ГРУДЕНЬ

—
2005

2005 грудень № 13 (93)

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Заснований у лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію: серія КВ № 3783,
видане Держкомвидавом України 19.04.1999 р.

Друкований орган Луганського національного
педагогічного університету імені Тараса Шевченка
Видавництво ЛНПУ «Альма-матер»

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного педагогічного університету

імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 27 жовтня 2005 р.)

Виходить 2 рази на місяць

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор –
професор Харченко С.Я.

Перший заступник головного
редактора –
професор Синельникова Л.М.

Заступник головного редактора –
професор Ужченко В.Д.

Відповідальний секретар –
професор Галич О.А.

Члени редколегії:
професор Курило В.С.,
професор Ваховський Л.Ц.,
професор Хриков С.М.,
професор Чиж О.Н.,
професор Алфімов В.М.,
професор Гавриш Н.В.

Засновник – Луганський
національний педагогічний університет
імені Тараса Шевченка

Збірник наукових праць, ліцензований
ВАК України за напрямками:
педагогіка, історія, філологія,
біологія
(Бюлетень ВАК України. – 1999. –
№ 4 (12))

Матеріали номеру друкуються
мовою оригіналу

EDITORIAL BOARD:

Editor-in-chief –
Professor **Kharchenko S.Y.**

First Deputy –
Professor **Sinelnikova L.M.**

Deputy –
Professor **Uzhchenko V.D.**

Executive secretary –
Professor **Galich O.A.**

Editor Board Members:
Professor **Kurylo V.S.**,
Professor **Vakhovskiy L.Z.**,
Professor **Khrycov E.M.**,
Professor **Chig O.N.**,
Professor **Alfimov V.M.**,
Professor **Gavrysh N.V.**

Founder – Luhansk Taras
Shevchenko National Pedagogical
University

The collection of studies on
Pedagogic, History, Philology,
Biology
licensed by the Higher Attestation
Board of Ukraine (HAB)
(Bulletin HAB of Ukraine. – 1999. –
No. 4 (12))

The materials are published in the
original

Видавництво Луганського національного педагогічного університету
імені Тараса Шевченка «Альма-матер»:
вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./факс: (0642) 58-03-20.
e-mail: mail@lnpu.edu.ua

© Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка, 2005

ВІСНИК
ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
(педагогічні науки)

Коректори: Махукова Т.В.
Бистрова Ю.О.

Відповідальні за випуск:
доцент Глоба О.П.,
доцент Тимохіна А.В.,
асистент Бистрова Ю.О.

Здано до складання 16.09.2005 р. Підписано до друку 18.10.2005 р. Формат 60x84 1/8.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний.
Умов. друк. арк. 25,57. Наклад 100 прим. Зам. № 197.

Видавництво ЛНПУ імені Тараса Шевченка

«Альма-матер»

вул. Оборонна, 2, м. Луганськ, 91011. Тел./факс: (0642) 58-03-20.

ЗМІСТ

1.	Аппазов Ф.С., Сетгаров И.А., Лукаш В.Я., Синица Д.А., Зиядинов А.Р. К вопросу этики и деонтологии в специальных заведениях.....	6
2.	Беркетова М.Г. Формирование речи у дошкольников с задержкой психического развития.....	10
3.	Бернацька Л.В. Проблема гуманізації сучасного освітньо-виховного процесу в дитячих садках як фактор попередження агресивності у дошколят.....	17
4.	Бородавкіна О.А. Проблемы правовой защищённости и профориентации детей-инвалидов	28
5.	Быстрова Ю.А. Особенности эмоциональных состояний подростков вспомогательной школы при конфликтном взаимодействии	30
6.	Варшамова Д.Р., Васильєва К.І., Козачек Н.О. Розвиток дихання нетрадиційними методами у дітей з вадами слуху.....	35
7.	Гиренко Н.А. Изучение особенностей развития сенсорной сферы учащихся начальных классов вспомогательной школы в процессе трудового обучения	39
8.	Гліченко О.О. Роль діалогічного спілкування в психологічній практиці	42
9.	Глоба О.П., Білоус В.М. Організаційні аспекти профілактики захворювань та комплексного психолого-медико-педагогічного супроводу дітей з обмеженими можливостями	49
10.	Голуб Н.М. Особливості логокорекційної роботи з дітьми, які страждають на загальний недорозвиток мовлення, обумовлений затримкою психічного розвитку	52
11.	Дмитриєва И. Особенности эмоционально-личностного отношения учащихся вспомогательной школы к произведениям изобразительного искусства	55
12.	Ерніязова В.В. Вплив сім'ї на формування характеру дитини.....	60
13.	Засенко В.В., Таранченко О.М. Розвиток сурдопедагогічної теорії і практики в Україні	67
14.	Капустін А.І., Коломійцева О.В. Психолого-педагогічні передумови формування логічного мислення у розумово відсталих школярів.....	72
15.	Капустин А.И., Тарасенко Н.В. Проблема интегрированного обучения и психолого-педагогической реабилитации в истории коррекционной педагогики (олигофренопедагогики)	79
16.	Клещерова І.М. Батьківське сприйняття здорової і неврологічно хворої дитини	82
17.	Клименко Ю.С., Пристинський В.М., Пристинська Т.М. Особливості психофізичної реабілітації та соціальної адаптації учнів з вадами опорно-рухового апарату в умовах роботи санаторної школи-інтернату	86

18. **Колупасєва А.А.** Сучасні тенденції здобуття освіти неповносправними дітьми: за та проти **88**
19. **Конопляста С.Ю.** Ранній дитячий аутизм – проблеми теорії та практики **93**
20. **Кузнецова Л.П.** Индивидуальный подход как метод коррекции отрицательных новообразований психико-эмоциональной сферы на различных этапах детского возраста **99**
21. **Кузнецова Т.Г.** Изобразительная деятельность в системе коррекционной работы по формированию социального опыта у дошкольников с нарушениями интеллектуального развития **103**
22. **Лазарева И.А.** Взаимодействие специалистов в социальной и педагогической реабилитации детей-инвалидов **107**
23. **Литовченко С.В.** Соціальна адаптація студентів з порушеннями слуху в умовах вищої школи **112**
24. **Липа В.О., Дяченко Л.О.** Цілі в корекційній педагогіці **116**
25. **Ляхова І. М.** Особливості застосування різних форм мовлення під час організованої рухової діяльності дітей зі зниженим слухом віком 7 – 16 років **119**
26. **Ляшенко А.Н.** Проблема повышения эффективности занятий по подготовке домашних заданий во вспомогательной школе и пути её решения **123**
27. **Ляшенко О.О.** Умови покращення профілактики правопорушної поведінки учнів допоміжної школи **126**
28. **Макаренко И.В.** Совместная работа логопеда и родителей с детьми раннего возраста в условиях детской поликлиники **128**
29. **Махукова Т.В.** Речевой дизонтогенез как фактор нарушений познавательной деятельности первоклассников общеобразовательной школы **132**
30. **Мустафаева З.И.** Организационно-методические особенности творческого преподавания лечебной гимнастики **137**
31. **Нечай С.П.** Психолого-педагогическая характеристика процесса адаптации дошкольников и особенности её протекания у детей-сирот..... **142**
32. **Новохатська А.О.** Проблеми підвищення професійного рівня логопедів у системі післядипломної освіти **147**
33. **Овчинникова М.Н.** Особенности социального воспитания детей-сирот средствами физической культуры **149**
34. **Одинченко Л.К.** Вклад українських учених-дефектологів у розробку теоретичних основ спеціальної педагогіки (20 – 30 рр. ХХ ст.) **151**
35. **Олексенко С.В.** Активізація мовленнєвого розвитку дітей раннього віку через організацію моторної поведінки **156**
36. **Пашенко В.Г., Булкина Н.П., Авксентиев Л.Ф., Николаева Е.А., Васецкая Н.В.** К вопросу о реабилитации больных бронхо-легочными заболеваниями **158**

37. **Пенькова С.Н., Быстрова Ю.А.** К вопросу о социальной адаптации подростков-сирот с эмоциональными нарушениями160
38. **Резніченко Н.В., Резніченко О.В.** Використання методів ігрової терапії при організації корекційно-виховної роботи з соціально дезадаптованими розумово відсталими дітьми дошкільного віку..... 165
39. **Резніченко О.В.** Шляхи реалізації принципу раннього виявлення дефекту розвитку психічно депривованої дитини дошкільного віку.....167
40. **Рібцун Ю.В.** До питання про механізми затримки мовленнєвого розвитку у дітей170
41. **Смислова І.Ю.** Оперування образами як показник розвиненості образного мислення174
42. **Співак Л.А., Співак Я.О.** Проблема розвитку пізнавальної самостійності учнів з психофізичними вадами.....178
43. **Співак Я.О., Співак Л.А.** Организация умственных действий учащихся с ограниченными возможностями182
44. **Татьянчикова И.В.** Пути повышения эффективности формирования у младших умственно отсталых школьников умения решать текстовые арифметические задачи184
45. **Тимохина А.В.** Психолого-педагогическая коррекция при пограничных расстройствах психики у детей и подростков186
46. **Ткаченко В.В.** Физическое воспитание как фактор активизации социальной реабилитации и интеграции детей с ограниченными возможностями190
47. **Тригуб Л.М., Шевцова Н.П.** Становление общей и тонкой моторики как составная часть умственного развития детей дошкольного возраста192
48. **Турубарова А.В., Репіна С.А.** Групове спілкування в психологічній реабілітації батьків та дітей з ДЦП198
49. **Холодов С.А.** Пути повышения эффективности процесса формирования навыков ходьбы у дошкольников с детским церебральным параличом200
50. **Хохліна О.П.** Педагогічні та розвивальні ефекти освіти203
51. **Шмалєй С.В.** Параметри ефективності дидактичної підготовки майбутніх вчителів209
52. **Штана Ю.А.** Методика проведения занятий по физической культуре с детьми, страдающими заиканием214

закріплення і формування негативних якостей особистості. До того ж, у вихованні депривованих дітей трапляються значні труднощі.

Отже, своєчасне знаходження адекватних способів педагогічного впливу для зміни такої поведінки має безпосереднє значення для педагогічної практики. Аналізуючи поведінку і шляхи формування особистості за будь-якої форми аномалії у дитини, потрібно враховувати емоційний чинник (почуття, переживання, прагнення тощо).

Доцільно вивчити й мотиваційну сторону поведінки в розвитку особистості аномальної дитини. Якщо педагог буде знати і враховувати її прагнення, мотиви, то можна буде регулювати поведінку такої дитини. Водночас потрібно уникати таких впливів, які не збігаються з потребами і прагненнями дитини, оскільки їх пригнічення чи стримування призводить до конфлікту та важких психічних наслідків для дитини.

Для повноцінного формування особистості має значення, яке місце дитина займає в колективі. Отож дуже важливо своєчасно допомогти аномальній дитині зайняти становище, яке позитивно оцінюється, спочатку у вузькому, невеличкому колі, а далі і в більшому колективі. В процесі діяльності і спілкування з іншими людьми в дитини з'являється певний соціальний досвід, виникають позитивні і негативні переживання, які формують її психічне життя. Спрямованість особистості, що тісно пов'язана з переживаннями, потребами, мотивами, прагненнями, відображається в поведінці дитини.

Виникає потреба з'ясувати, під впливом яких умов життя, виховання і навчання в аномальної дитини формуються стійкі риси поведінки і особистості; які методики навчання стимулюватимуть нерозвинений інтелектуальний розвиток.

Ключовими позиціями виховання і навчання аномальних дітей у спеціальному дошкільному закладі вважаємо такі: рання і своєчасна діагностика інтелектуального і духовного розвитку кожної аномальної дитини; формування динамічних диференційованих груп з урахуванням рівня розумового й емоційного розвитку; розроблення системи індивідуально-диференційованих впливів для кожного типу аномальних дітей; гуманізація педагогічної роботи з урахуванням особистісно-орієнтованої моделі навчання і виховання у спеціальному дошкільному закладі; підготовка і перепідготовка педагогічних кадрів з орієнтацією на новий тип діяльності з аномальними дітьми в дошкільному закладі; забезпечення наступності корекційно-педагогічної роботи з аномальними дітьми в дошкільному закладі і школі з урахуванням принципу безперервності педагогічних впливів.

УДК 376

Рібцун Ю.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО МЕХАНІЗМИ

ЗАТРИМКИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ

Мовлення – це продукт мовленнєвої діяльності, складний багатосторонній психічний процес. Структура мовленнєвої діяльності включає в себе сукупність умінь, операцій, навичок, які поступово формуються в процесі розвитку. Вони сприяють засвоєнню мови та її використанню з метою спілкування.

В останні роки значно зріс відсоток дітей з мовленнєвими порушеннями. Крім того, з року в рік зростає кількість таких, які практично не говорять. Причини цього явища чисельні та різноманітні, а саме: вік батьків, психотравми, вживання алкоголю, нікотину, іонізуюче радіоактивне опромінення, інтоксикації, дія хімічних виробничих та побутових речовин (ядохімікатів, лугів, кислот), дефіцит основних поживних речовин (міді, магнію, цинку), прийом лікарських препаратів (протисудомних, жарознижуючих, гормональних, антибіотиків), вітаміну А та кортизону в критичні періоди ембріонального розвитку (7–8 тижні, 3–4 місяці), інфекційні захворювання матері під час вагітності (корева краснуха, вірусний гепатит, грип, епідпаратит, токсоплазмоз, малярія та ін.), дія брюшно-тифозних та дизентерійних паличок, ендокринні захворювання (цукровий діабет), гінекологічні патології, тяжкі захворювання серця, легень, нирок, ожиріння, багатоплідна вагітність, тяжкий тривалий токсикоз, несумісність крові матері і плода за резус-фактором чи груповою приналежністю крові. Цілий ряд причин в перинатальному розвитку плода: внутрішньоутробні гіпо- та асфіксії, перинатальна енцефалопатія, в натальному, тобто виниклі під час пологів ускладнення: вузькість тазу породіллі, кесаревий розтин, передчасне відходження вод, затяжні чи стрімкі пологи, пологові травми, в постнатальному – обтяжлива спадковість (генетична схильність), соматична ослабленість, інфекційні хвороби, травми, нейроінфекції, захворювання центральної нервової системи резидуально-органічного характеру дитини в перші роки життя, умови двомовності, психічна депривація в період найбільш інтенсивного формування дитячого мовлення та ін. викликають затримки мовленнєвого розвитку.

У формуванні мовлення можна виділити два глобальних етапи: I етап – етап становлення, коли виникає розуміння зверненого мовлення дорослих і з'являються перші вербалізації (кінець 1-го – друга половина 2-го року); II етап – розвиток мовленнєвого спілкування (до кінця дошкільного віку), що характеризується „понятійним наповненням слова” [5].

Поява мовлення багато в чому залежить від своєчасного переходу дитини від емоційно-жестової до вербальної комунікації, до нового рівня співробітництва з дорослим. Тривале перебування на тому самому рівні гальмує появу активного мовлення [6].

Мовлення починає формуватись лише тоді, коли головний мозок, слух, артикуляційний апарат дитини досягнуть певного рівня розвитку. Це в значній мірі залежить від оточуючого середовища. Якщо дитина не одержує нових яскравих вражень, якщо не створені умови, які сприяють розвитку рухів і мовлення, то затримується її фізичний та психічний розвиток. Як неодноразово вказували науковці [4; 7; 8; 11; 12], ніщо так негативно не відбивається на загальному психічному розвитку дитини як затримка у формуванні її мовлення.

Як зазначає дефектолог О.С. Жукова [3], затримки у мовленнєвому розвитку можна виявити вже з перших днів життя дитини. Якщо у новонародженого слабкий, монотонний, немодульований крик – це ознака, яка насторожує щодо прогнозу його мовленнєвого розвитку. Якщо в кінці 1-го місяця немовля не кричить при неприємних відчуттях (наприклад, перед годуванням, коли хоче їсти); в кінці 4-го місяця не посміхається, коли з ним розмовляють; в кінці 5-го місяця не вимовляє окремих звуків чи складів (типу „ба-ба-ба” чи „га-га-га”), не намагається, знаходячись на руках у матері, відшукувати поглядом об’єкти, які вона називає („Де тато?”); в кінці 7-го місяця не намагається привернути до себе увагу якимись звуками; в кінці 9-го місяця в мовленні не з’явилися повторювані однакові склади, які звучать як одне слово, наприклад: „ма-ма”, „дей-дей”, „да-да”; в кінці 10-го місяця не може повторити за дорослим біля восьми різних звукосполучень та складів, не може похитати головою в знак відмови („ні-ні”), помахати рукою на прощання („пока-пока”); в кінці 12-го місяця не вимовляє жодного осмисленого „дитячого слова”, яким дитина називає одні й ті самі предмети, особи, ситуації, не прислухається до музики, не може виконати просте прохання (наприклад, „дай машинку”); в кінці 15-го місяця не вживає адекватно слова „мама” і „тато”; в кінці 19-го місяця не вимовляє осмислених слів, не показує частини тіла, які називає дорослий; в кінці 29-го місяця не розуміє значення слів „великий – маленький” – це свідчить про затримку у мовленнєвому розвитку.

Досить часто в період від одного до двох–двох з половиною років дитина, яка вже може говорити, продовжує мовчати. Як зазначають В.В. Ветрова, Е.О. Смирнова [1], Л.Г.Садовникова [9], у дітей можуть виникати такі затримки у мовленнєвому розвитку.

I. Затримка на стадії емоційного спілкування. Емоційний контакт з дорослим замінює у дитини вербальну комунікацію. Вона посміхається, лащить і цих емоцій у спілкуванні з дорослим їй достатньо.

II. Затримка на стадії називання. Дитина промовляє слово тільки під впливом зразка дорослого. У конкретній ситуації вона називає предмет, проте у реальній взаємодії з людьми своє мовлення замінює вказівними жестами та рухами, вимогливими вигуками і т.д. Це призводить до знервованості, примхливості дитини, адже вона не може усвідомити, чому її не розуміють ні дорослі, ні однолітки.

III. *Відсутність інтересу до спілкування.* У дитини не виникає потреби у створенні емоційних та вербальних контактів з оточуючими. Відсутність необхідних зв'язків з людьми виявляється в прагненні робити усе самій, дорослий як партнер по спільній діяльності, співрозмовник їй не потрібний. Дитина вокалізує, продовжує маніпулювати з предметами, не реагуючи на звернене мовлення.

IV. *Затримка на стадії „дитячих слів”*. Дорослий, намагаючись досягти якомога тіснішого контакту з дитиною, використовує в своєму мовленні „дитячі слова” типу „ам-ам” (їсти), „ту-ту” (поїхали), „ня-ка” (шапочка) і т.п., що заважає дитині вчасно оволодіти правильним мовленням.

Все вищезазначене свідчить про різноманітність етіології та патогенезу затримки мовленнєвого розвитку у дітей. Неприятливі впливи призводять до порушення фізичного та нервово-психічного розвитку дитини, одним із проявів яких є затримка мовленнєвого розвитку, яка переростає у складний системний мовленнєвий дефект – загальний недорозвиток мовлення (ЗНМ) [2; 10; 13; 14].

На жаль, в спеціальні дошкільні установи діти з мовленнєвим недорозвитком найчастіше потрапляють лише з 4-5 років і найбільш значущий період до 3 років є упущеним. На сьогодні у спеціальних закладах для дітей з важкими вадами мовлення (наприклад, ДНЗ №611 Оболонського р-ну м. Києва) відкриваються групи для молодших дошкільників із ЗНМ. Комплексний підхід до корекції мовленнєвих порушень можливий лише в умовах логопедичної групи. Це дозволяє уточнити діагноз, дає можливість диференціювати функціональні та органічні причини вад мовлення, оцінити компенсаторні можливості дитини, зорієнтувати батьків на надання посильної, а, головне, своєчасної допомоги.

Таким чином, тільки рання діагностика затримок мовленнєвого розвитку та своєчасна корекційно-педагогічна і медикаментозна допомога сприятимуть досягненню успіхів у компенсації мовленнєвого недорозвитку у дітей.

Література

1. **Ветрова В.В.**, Смирнова Е.О. Ребенок учится говорить. – М., 1988.
2. **Жукова Н.С.**, Мастюкова Е.М., Филичева Т.Б. Логопедия: Преодоление общего недоразвития речи у дошкольников. – Екатеринбург, 1998.
3. **Жукова О.С.** Уникальная методика развития детей грудного возраста. – СПб., 2003.
4. **Кольцова М.М.**, Рузина М.С. Ребенок учится говорить. Пальчиковый игротренинг. – Спб., 1998.
5. **Новоселова С.Л.** Развитие мышления в раннем возрасте. – М., 1978.
6. **Общение и речь: развитие речи у детей в общении со взрослым.** /Под ред. М.И. Лисиной. – М., 1985.
7. **Павлова Л.Н.** Особенности познавательной активности малышей. // Дошкольное воспитание. – 1981. – № 6. – С. 40-42.
8. **Розенгарт-Пупко Г.Л.** Формирование речи у детей раннего возраста. – М., 1963.
9. **Садовникова Л.Г.** Ваш ребенок

начинає говорити. – СПб., 1996. 10. **Соботович Е.Ф.** Нарушения речевого развития детей и пути их коррекции. – К., 1995. 11. **Тамбовцева А.Г.** Формирование способов словообразования у детей дошкольного возраста в детском саду: Канд. дис. – М., 1983. 12. **Тихеева Е.И.** Развитие речи детей (раннего и дошкольного возраста). – М., 1981. 13. **Тржесоглава З.** Легкая дисфункция мозга в детском возрасте. – М., 1986. 14. **Фигердо Э.Э.** психолого-педагогическая характеристика дошкольников с ОНР: Канд. дис. – М., 1989.

УДК 159.955

Смислова І. Ю.

ОПЕРУВАННЯ ОБРАЗАМИ, ЯК ПОКАЗНИК РОЗВИНЕНОСТІ ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ

Образне мислення складає суттєву особливість внутрішнього світу людини, характеризує його суб'єкту активність. У його становленні, функціонуванні найяскравіше виявляється неповторна індивідуальна своєрідність кожної особи. Адже в образі відбувається постійне співвіднесення засвоєного суспільно-історичного досвіду у вигляді заданих наукових понять із суб'єктивним досвідом. Образ не можна відняти, відірвати від тієї чуттєвої основи, на якій він виникає. В образах об'єкти фіксуються відразу за декількома ознаками, причому іноді не суттєвими з погляду наукового змісту знання, але вельми значущими з позиції індивідуального досвіду людини, його емоційного ставлення до сприйнятого об'єкта. В образах відображаються найбільш варіативні зв'язки й відносини. Образ не може бути інваріантним до умов його створення – мінливих, а нерідко й суперечливих. Образ – не просто основа, будівельний матеріал, наочна опора для формування поняття. Він виконує свою особливу функцію в пізнанні й перетворенні дійсності, забезпечуючи створення образу світу в його реальних зв'язках і відносинах, багатих своїм фактичним змістом, наповнених для суб'єкта особистісним значенням. За ступенем абстрагування від чуттєвих ознак (їх зміст) образи можуть описуватися як одиничні образи конкретних предметів, образи-моделі тієї або іншої ситуації, що відтворює стан об'єктів (функціональні, просторово-часові, структурні), і образи-схеми, що лише позначають абстрактні ознаки об'єктів, які не виводяться з чуттєво сприйнятих властивостей і відносин.

У ряді досліджень (Б.Г.Ананьєв, Л.Л.Гурова, О.В.Запорожець, В.П.Зінченко, Є.М.Кабанова-Меллер, Т.В.Кудрявцев, А.О.Люблінська, С.Л.Рубінштейн, І.С.Якиманська) були виділені різні типи образів і досліджена їх функція в здійсненні розумових процесів. У психологічній лі-